

Pilátus cselekedetei.

(*Nikodémus evangéliomának B. szövege.*)

A mi Urunk Jézus Krisztus szenvedésének és szent feltámadásának elbeszélése.

Az Aeneasnak nevezett Júdás feljegyzése ez, amelyet zsidó nyelvből római nyelvre fordított Nikodémus római helytartó.¹⁾

A zsidók országának elbukása után miután négyszáz év telt el és a rómaiak uralma alá került a zsidók országa is, amennyiben a római császár rendelt nekik királyt; amikor utóbb Tiberius császár tartotta kezében a kormánypalcát az ő uralkodásának 18-ik évében, amikor Heródest tette zsidóországban királlyá, fiát annak a Heródesnek, aki azelőtt Betlehemben a gyermekeket leölette, s amikor Jeruzsálemben Pilátus volt az ő kormányzója, Jeruzsálemben pedig Annás és Kajafás viselték a főpapságot: akkor Nikodémus római helytartó magához hívatta a Aeneásnak nevezett Júdást és felkérte őt, hogy írja össze a Krisztusról mindazt, ami Jeruzsálemben Annás és Kajafás korában történt, Júdás ezt el is végezte és Nikodémusnak átadta, aki mindezeket viszont római nyelvre fordította le. Ime ez az a történet.

1. fejezet.

Miután a mi Urunk Jézus Krisztus Júdeában sok hatalmas és rendkívüli csodákat tett és e miatt őt meggyűlölték, amikor Jeruzsálemben Pilátus volt a helytartó, a főpapságot pedig Annás és Kajafás viselte, a zsidók közül a főpapokhoz ment Júdás, Lévi, Neftalin, Alexander és Szirus és még sok más, akik Krisztusról beszéltek, akiket ugyanezen főpapok elküldöttek Pilátushoz, hogy mondják el nekik is azokat. Azok el is mentek és elmondották neki, hogy egy ember

¹⁾ A szöveg görög nyelvű, mégis *εις την Ρωμαϊδα διατεκτον* áll. Vagy azért, mert Nikodémus eredetileg csakugyan római nyelvre fordította e héber eredetit s abból készült ez a görög szöveg, vagy azért, mert ez az irat Justinus után keletkezett amióta, a görögök is rómaiaknak mondták magukat.

járkál ebben a városban, akinek van egy József nevű atyja, az anyja meg Mária, ő maga pedig királynak és az Isten fiának mondja magát és zsidó létére elcsavarja az Írásokat, a szombatot meg megtöri. Azt kérdezte hát Pilátus nyomozva náluk, hogy miféle módon rontja meg a szombatot? Azok azt felelték: „A betegeket gyógyíttatja a szombatnapon.“ Felel Pilátus: „Ha a szenvedőket meggyógyítja, semmiféle rosszat nem cselekszik.“ Mondák neki: „Ha helyesen végzi is a gyógyításokat, akkor is van benne rossz, mert büvészkedéssel cselekszi azokat és ördögök vannak vele.“ Felel Pilátus: „A beteggyógyítás nem ördögi dolog, hanem Istentől való kegyelmi ajándék!“

Akkor a zsidók így szóltak: „Arra kérjük Nagyságodat, hivasd őt magadhoz, hogy alaposan megismerjed azt, amiről beszélünk.“ Pilátus letéve a vesszőnyalábját, átadta azt az egyik szolgájának mondván: „Menj el, mutasd meg ezt Jézusnak és mond meg neki: Pilátus a kormányszó hivat téged magához.“ Elment a szolga, megtalálta Jézust és megszólította őt s a földre téve Pilátus vesszőnyalábját, felhívta őt, hogy menjen azon keresztül. Mikor ezt a zsidók meglátták, nagyon felboszankodtak és Pilátushoz mentek morogva, hogyan részesíthette Jézust ilyen tisztességben.

Mikor ez a kiküldött szolgát megkérdezte, hogyan cselekedte ezt, a szolga így felelt: „Amikor a zsidó Alexanderhez küldöttek engemet, Jézussal találkoztam, aki számár hátán ülve ment be a város kapuján, s láttam, hogy a zsidók ruháikat terítették az útra és a számár a ruhákon járt, mások meg ágakat szedeltek, eléje mentek és ezt kiáltották: „Dicsőség a magasságokban!“ Nekem is így kellett tennem és így is tettem.

Ennek hallatára a zsidók így szóltak hozzá: „Római létedre hogyan érthetted meg a zsidók szavait!“ A szolga így felelt: „Megkérdeztem egy zsidót és az mondta el ezeket.“ Mondá Pilátus: „Mit jelent a Hozsanna!“ Felelék a zsidók: „Segíts meg minket Urunk.“ Ha magatok bevalljátok, viszonzá Pilátus, hogy a ti fiaitok így szóltak, hogyan vádolhatjátok hát és hogyan beszélhettek Jézusról ilyeneket?“ A zsidók elhallgattak és mit se tudtak ellene vetni.

Mikor Jézus Pilátushoz ment, a helytartó katonái tisztelegtek neki. Mások is állottak Pilátus előtt, akik jelvényeket tartottak, s amikor Jézus belépett, a jelvények is meghajoltak és tisztelegtek előtte. Mikor Pilátus a történeteken csodálkozott, a zsidók így szóltak: „Uram nem a jelvények tisztelték meg Jézust, hanem kötelességük ellenére a jelvényhordó katonák.“ A zsinagógafőnek így szólt Pilátus: „Válassz ki tizenkét erős férfit és add azok kezébe a jelvényeket, hogy erősen tartsák azokat.“ Mikor ez megtörtént, Pilátus

azt parancsolta a szolgálának, hogy vezesse ki Jézust s azután újra vezesse be. Mikor újra bejött, ismét meghajoltak a jelenvények és tisztelegtek neki. Pilátus nagyon elcsodálkozott, a zsidók pedig így szóltak: „Bűvész ez, azért tesz ilyeneket!”

2. fejezet.

Pilátus mondá Jézusnak: „Hallod mit fognak ezek rád és te mit se felelsz?” Jézus felelé: Minden embernek megvan a szabadsága jót vagy rosszat beszélni, ezek is azt beszélnek, ami nekik tetszik!” A zsidók így szóltak hozzá: „Hogy mit mondhatunk rólad?” Elsőbb is, hogy bűn gyermeke vagy, azután meg, hogy miattad, amikor születted, leölték a csecsemőket, harmadszor, hogy atyád és anyád Egyiptomba menekült, mert nem volt biztonságuk a nép között.” Erre a jelenlévő istenfélő zsidó férfiak azt felelték: „Mi azt mondjuk, hogy nem bűnből ered az ő születése, mert tudjuk, hogy József az ő anyját annak rendje-módja szerint eljegyezve vette őrizet alá.” Pilátus szólt: „Ti tehát hazudtok, akik azt mondjátok, hogy bűnből való az ő születése.” Azok pedig ismét ezt mondták Pilátusnak: „Az egész nép bizonyítja, hogy ez bűvész.” Az istenfélő zsidók ellenben így feleltek: „Mi a jegyváltásnál is ott voltunk és zsidók vagyunk s ismerjük az ő egész nemzetségét, de hogy bűvész volna, arról mitse tudunk!” Az istenfélő zsidók, akik ezt mondták, ezek voltak: Lázár, Asztárius, Antonius, Jákob, Zaras, Sámuel, Izsák, Fineás, Kriszpus, Dagrippus, Amesze és Júdás.

Ekkor így szólt hozzájuk Pilátus: „Azt akarom, hogy a császár életére esküdjete meg, hogy bűn nélkül való volt-e csakugyan ez ember születése?” Azok felelék: „Nekünk azt parancsolja a törvény, hogy egyáltalán ne esküdjünk, mert az esküvés nagy bűn! De azért megesküszünk a császár életére, hogy az ő születése bűn nélkül való; ha pedig hazudunk, úgy fejeztess le valamennyiönket!” Mikor azok ezt kimondották, a vádoló zsidók így szóltak Pilátushoz: „Hát te inkább hiszesz csak tizenkét ilyen zsidónak, mint az egész népnek és nekünk, akik biztosan tudjuk, hogy ő bűvész, istenkáromló és önmagát istenfiaának mondja?”

Akkor Pilátus mindnyájukat kiküldte a prétoriumból, kivéven a tizenkét beszélőt, akikhez azután titokban így szólt: „Úgy látszik, hogy ezt az embert irigységből és haragból akarják a zsidók megöletni. Mert csak azzal az eggyel vádolják őt, hogy a szombatot megtöri, pedig ő akkor is jó dolgot cselekszik, mert meggyógyítja a betegeket. Ez pedig nem ok arra, hogy egy embert megöljünk.” A tizenkettő is az mondta neki: „Igen Uram, így van!”

3. fejezet.

Erre Pilátus ingerült haraggal ment ki és így szólt Annáshoz, Kajafáshoz és a néphez, akik Jézust odavitték: „Tanúm a nap, hogy semmiféle bűnt, nem találok ebben az emberben!“ A tömeg felelé: „Ha ez nem lett volna pogány, bűvész és istenkáromló, akkor nem hoztuk volna őt Nagyságodhoz!“ „Vizsgáljátok ezt meg ti magatok és mert van törvényetek, tegyetek úgy, amint a törvénytek parancsolja.“ „A mi törvényünk nem enged embert ölni,“ mondák a zsidók. „Ha ti nem akarjátok őt megölni, felelé Pilátus, mennyivel kevésbbé én!“

Akkor Pilátus megfordult a palatiumban és így szólt Jézushoz: „Mondd meg nekem, te vagy-e a zsidók királya?“ Mondá Jézus: „Magadtól kérdezed ezt, vagy pedig a többi zsidók mondták, hogy kérdezd meg tőlem?“ Pilátus felelé: „Zsidó vagyok tán én is? Én nem vagyok zsidó! A te néped és a főpapok adtak téged az én kezeimbe. Azért mondd meg nekem, te vagy-e a zsidók királya?“ Felelé Jézus: „Az én országom nem való e világból. Mert ha az én országom e világból való volna, akkor nem engednének engem megfogni, de hát az én országom nem e világból való.“ Mondá Pilátus: „Különben király vagy?“ „Te mondod,“ felelé Jézus. Én azért születtem, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról, és ha valaki az igazság embere, hisz az én beszédemnek és azt cselekszi. Pilátus mondá: „Mi az igazság?“ „Az igazság, felelé Jézus, az egekből való!“ „Hát a földön nincsen igazság,“ kérdé Pilátus. „Én vagyok az igazság, mondá Jézus, és a földön hogyan bírálhatják el az igazságot földi hatalom birtokosai?“

4. fejezet.

Pilátus ekkor Jézust egyedül hagyva kiment és mondá a zsidóknak: „Én semmiféle vétket nem találok ebben az emberben.“ „Majd megmondjuk mi Nagyságodnak, felelék a zsidók, hogy mit mondott ez! Azt mondta, hogy ő képes az Isten templomát lerontani és három nap alatt felépíteni.“ „Micsoda templomra értette azt, hogy lerontja?“ kérdé Pilátus. „A Salamon templomára, felelék a zsidók, amelyet Salamon 46 éven át építtetett.“

Akkor Pilátus egyedül a főpapokhoz, az írástudókhoz és a farizeusokhoz szólt: „Kérlek benneteket, ne bántátok ezt az embert, ha bántjátok, bűnt követtek el. Mert nem igaz dolog az, hogy ilyen ember meghaljon, aki oly sok emberrel annyit jót tett!“ Azok így szóltak Pilátushoz: „Ha valaki a császárral szemben tiszteletlen, méltó a halálra, mennyivel inkább ez, aki az Istennel szemben tiszteletlen.“

Pilátus ekkor döntött és valamennyien kimentek. Aztán így szólt Jézushoz: „Mit tegyek én teveled?“ „Tégy velem úgy, felelő Jézus, amint el van határozva.“ „Hogyan van eldöntve?“ kérdé Pilátus. „Mózes és a próféták megirták, mondá Jézus, hogy keresztthalált kell halnom és fel kell támadnom.“ — Mikor ezt a zsidók hallották, mondák Pilátusnak: „Micsoda nagyobb sértést akartok még ettől hallani az Isten ellen!“ „Ez a mondás nem sértés az Isten ellen, mert a próféták könyveiben van megírva,“ felelő Pilátus. A zsidók azonban így szóltak: „A mi irásunk ezt mondja: Ha egy ember a másik ellen vét, vagy megsérti azt, negyven csapásra méltó, ha pedig az Istent sérti meg, méltó arra, hogy megköveztessék.“

Akkor Pilátus feleségétől, Proklától, egy küldönc jött az üzenettel. „A jelenés azt mondta, vigyázz, nehogy részed legyen abban, hogy Jézusnak, ennek a jó embernek, valami baja essék, mert ez éjszakán borzasztó álmaim voltak miatta.“ Erre Pilátus mentő szót intézett a zsidókhoz, mondván: „Ha azt állítjátok, hogy Jézus valami sértést követett el az Istennel szemben, vigyétek és ítéljétek el őt a magatok törvénye szerint.“ A zsidók így szóltak Pilátushoz: „Mi azt akarjuk, hogy őt keresztre feszíttessék.“ „Nem helyes dolog ez!“ felelt Pilátus.

Mikor Pilátus a nép felé fordult, látta, hogy sokan sírnak és így szólt: „Ugy látszik, nem az egész nép akarja, hogy ez az ember meghaljon.“ A papok és írástudók mondták: „Mi azért vezetük ide az egész népet, hogy megbizonyosodjál róla, hogy valamennyien kívánják az ő halálát.“ „Mi rosszat tett?“ kérdé Pilátus. „Azt mondja magáról, hogy ő király és istenfia!“ válaszolák a zsidók.

5. fejezet.

Ekkor egy Nikodémus nevű istenfőző zsidó állt a közepre és így szólt Pilátushoz: „Engedje meg Nagyságod, hogy néhány szót szóljak.“ „Beszélj,“ mondá Pilátus. Nikodémus így beszélt: „Mikor a zsinagógában voltam, azt mondtam a papoknak, lévitáknak, az írástudóknak és a népnek: Mi vádatok lehet ez ember ellen.“ Hiszen ez oly sok csodát tesz, amennyit ember még soha nem tett és nem is fog tenni. Bocsássatok el hát. És ha istentől van az, amit tesz, állani fog, de ha emberektől van, akkor összeomlik. Amint az akkor is történt, mikor Isten Mózeszt Egyiptomba küldte és a Fáraó, Egyiptom királya azt mondta neki, hogy tegyen csodát és tett. Volt Fáraónak két bűvésze: Jannész és Jambrés, akik szintén tettek csodákat bűvészi mesterkedéssel, de nem olyanokat, mint amilyeneket Mózes cselekedett. Az

egyiptomiak ezeket a bűvészeket isteneknek tekintették, de mert nem Istentől voltak, összeomlott mind, amit csak tettek, a Jézus is Lázárt feltámasztotta és az él. Azért arra kérlek, uram, ne engedd meg, hogy megölettessék.“

A zsidók megharagudtak Nikodémusra és így szóltak hozzá: „Ha Jézus igazát pártolod, akkor sorsában is osztozkodni fogsz!“ „Úgy legyen, mondá Nikodémus, úgy legyen, amint ti mondjátok!“

6. fejezet.

Mikor Nikodémus ezeket elmondta, egy másik is felkelt és így szólt Pilátushoz: „Kérlek Uram, Pilátus, hallgass meg engem is.“ „Mondd el, amit akarsz!“ felelé Pilátus. A zsidó mondá: „Én 38 éven át feküdtem az ágyon betegen s ő meglátott engem, megkönyörült rajtam és így szólt hozzám: Kelj fel, vedd fel az ágyadat és eredj haza! S alighogy e szót kimondta, felkeltem és jártam.“ A zsidók ezt mondták: „Kérdeztétek csak meg, a hét melyik napján történt ez a dolog?“ Az pedig mondá: „Szombatnapon.“ „Nos hát, felelték a zsidók, nem igazán mondtuk-e, hogy nem tartja meg a szombatot?“

Ismét egy másik állt a középre és mondá: „Én vaknak születtem és amikor Jézus az úton ment rákiáltottam mondván neki.“ „Könyörülj rajtam Uram, Dávid fia!“ „És ő sarat vévén, megkenté vele a szemeimet és tüstént láttam.“

Másik is mondá: „Béna voltam és őt meglátva rákiáltottam: Uram, könyörülj rajtam! És ő megfogta a kezeimet és én tüstént felkeltem.“

Más meg azt mondta: „Én bélpoklos voltam, de ő a pusztá szavával meggyógyított engemet!“

7. fejezet.

Volt ott egy Veronika nevű asszony is, aki azt mondta: „Én 12 éven át voltam vérfolyásos és a ruhája bojtjának pusztá megérintésétől tüstént meggyógyultam!“ De erre a zsidók azt mondták: „Asszony bizonyágtételét nem fogadja el a törvény.“

8. fejezet.

Más emberek meg így kiáltozták: „Én az ember próféta és a gonosz lelkek félnek tőle!“ Mondá Pilátus: „Hogy lehet az, hogy a gonosz lelkek senkitől, a ti szüleitől sem félnek ennyire?“ „Nem tudjuk!“ feleltek azok.

Mások meg így szóltak: „Lázárt, aki négy napig feküdt

a sírban, egyetlen szavával életre keltette.“ Mikor Pilátus Lázár feltámasztásáról hallott, megrémült és így szólt a néphez: „Miért akarjátok az igaz ember vérént kiontani?“

9. fejezet.

Azután odahívta Nikodémust és a tizenkét istenfélő zsidót és így szólt hozzájuk: „Mit tanácsoltok, hogy cselekedjem, mert a nép zavarog.“ „Nem tudjuk, felelnek azok, cselekedj, a hogy akarsz. A mit a nép tesz, helytelenül teszi, hogy ezt halálra juttatja.“ Pilátus ekkor megint kiment és így szólt a néphez: „Tudjátok, hogy a kovásztalanok ünnepén szokás általatok a fogságban letartóztatottak egyikét szabadon bocsátani. Van most a tömlőcben egy Barabbás nevű elvetemült rabló, de ott van Jézus is, aki soha gonosz dolgot el nem követett, mit akartok hát, melyiket bocsássam el a kettő közül?“ A nép felelé: „Barabbást bocsásd el nekünk.“ „Mit tegyek hát Jézussal?“ kérdé Pilátus. „Feszítessék meg!“ felelnek azok. Mások meg így kiabáltak közülök: „Ha Jézust bocsátod el, nem vagy barátja a császárnak, mert az Isten fiának és királynak nevezi magát. És ha szabadon bocsátod, király lesz és magához ragadja a császár uralmát!“

Erre Pilátus megharagudott és így szólt: „Mindig gonosz és hitetlen volt ez a ti nemzetségetek és mindig ellenkeztek a ti jóltevőitekkel!“ A zsidók mondák: „Hát kik voltak azok a mi jóltevőink?“ Pilátus felelé: „Az Isten, aki titeket Fáraó kezeiből megszabadított és a ki titeket szárazon vezetett át a Vörös tengeren, aki a pusztában mannával táplált és sziklából fakasztott vízzel itatott benneteket, aki törvényt adott nektek, amelyet ti istentagadással megszegtetek. És ha Mózes nem állott volna oda kérvén az Istent, keserű halállal kellett volna elpusztulnotok. És ti mindezt elfelejtettétek? Sőt most is azt mondjátok, hogy nem szeretem, hanem gyűlölöm a császárt és az ő uralma ellen akarok törni!“

Ezt mondván, haraggal kelt fel Pilátus a trónusáról s a faképnél akarta őket hagyni, de a zsidók kiáltozva mondták neki: „Azt akarjuk, hogy a császár uralkodjék fölöttünk és nem Jézus, mert Jézus a bűvészekből szerezte a maga képességeit! Heródes is meghallotta, hogy ő király akar lenni, ezért meg is akarta őt öletni, s ebben a dologban küldötteket bocsátott ki és Betlehemből az összes csecsemőket megölette. Ezért menekült az ő atyja József és az ő anyja is tőle való féltében Egyiptomba!“

Mikor ezt Pilátus hallotta, elcsitította az egész népet és mondá: „Hát csakugyan ez az a Jézus, akit Heródes meg akart öletni?“ „Ez!“ felelnek azok. Mikor Pilátus meg-

tudta, hogy Jézus, mint született zsidó, a Heródes hatáskörébe tartozik, elküldötte Jézust ő hozzá, aki Jézus láttára nagyon megörült, mert már rég szerette volna őt látni, hallván az ő csodáiról, amelyeket cselekedett. Fehér ruhába öltöztette hát őt s azután kérdezgetni kezdte. Jézus azonban nem adott neki feleletet. Heródes szeretett volna Krisztustól valami csodatételt látni, de nem láthatott, hanem mert a hozzá intézett kérdésekre mit se felelt, újra Pilátushoz küldötte őt. Mikor ezt Pilátus látta, megparancsolta a szolgáltnak, hogy hozzanak neki vizet, s mikor azok azt elhozták, megmosta a kezeit és így szólt a néphez: „Ártatlan vagyok ez igaz embernek véréből, ti lássátok, hogy igaztalanul hal meg, miután sem én nem találtam, sem Heródes nem talált benne semmi vétket, mert ezért is küldte őt ismét vissza hozzám. A zsidók mondák: „Szálljon az ő vére ránk és a mi fiainkra!”

Akkor Pilátus leült a trónusára, hogy ítéletet mondjon. Döntött tehát és Jézus odament eléje. Tövískoszorút hoztak, rátették a fejére, nádat adtak a jobb kezébe. Azután kimondta az ítéletet: „A te néped mondja és bizonyítja, hogy te király akarsz lenni. Ezért arra ítélek, hogy először negyven vesszőütést mérjenek rád, amint ezt a királyok törvényei rendelik, azután hogy megcsúfoljanak s végül hogy megfeszítsenek.”

10. fejezet.

Miután Pilátus ez ítéletet kimondotta, a zsidók ütlegelni kezdték Jézust, ki vesszőkkel, ki kezeivel, ki lábaival, némelyek meg az arcába köptek. Azután sietve elkészítették a keresztet és reá tévén, útnak indították. Így ment hordozva a keresztet is, amíg Jeruzsálem városának kapujához érkezett. Azonban a sok ütleg és a kereszt súlya miatt nem volt képes tovább menni, de mert a zsidók mielőbb szerették volna őt megfeszíteni, elvették tőle a keresztet és egy Cirene városából való Simon nevű embernek adták át, aki velük szembejött, s akinek két fia is volt, névszerint Alexander és Rufus. Ennek adták át a keresztet, de nem azért, mintha Jézuson akartak volna könyörölni vagy a terhén könnyíteni, hanem amint mondtuk, mert mielőbb szerették volna őt megölni.

Tanítványai közül János követte őt. Ez aztán elfutott az „istenanyához“ és mondá neki: „Hol voltál és miért nem jössz, hogy lássad mi történt?” „Hát mi történt?” kérdé az. „Tudd meg, felelé János, hogy a zsidók elfogták az én Mesteremet és elhurcolták, hogy őt megfeszítsék!” Mikor ezt az anyja meghallotta, nagy fennszóval kiáltotta mondván: „Fiam, fiam, mi rosszat tettél, hogy elhurcolnak és megfeszítenek!”

Mint egy eszelős ugrott fel és jajongva ment végig az utcán. Asszonyok is követték őt: Márta, Mária Magdaléna és Salome és több szűz. De János is vele volt. Mikor a néptömegbe belekerültek, az „istenanya“ így szólt Jánoshoz: „Hol az én fiam?“ „Ott látod őt, mondá János, akinek töviskoszorú van a fején, kezei pedig össze vannak kötve.“ Mikor ezt az „istenanya“ meghallotta és őt meglátta, elájult és hanyatt esett a földre és ott feküdt sokáig. Az asszonyok pedig, akik követték, körülállták őt és sírtak. Mikor aztán magához tért és felkelt, nagy hangon így kiáltott: „Uram, fiam, hova lett a te alakod szépsége? Miért kell látnom, hogy ilyeneket szenvedsz!“ Így szólva, felhasogatta körmeivel az arcát és verte a mellét. „Hova lett, úgymond, az a sok jó, amit Júdeában cselekedté? Mi rosszat tettél a zsidóknak?“ Mikor a zsidók látták, hogy így kesereg és jajong, odamentek és elkergették őt az útról. De ő nem akart elmenni, hanem ott maradt és mondá: Engem öljetek meg előbb, ti törvényt tipró zsidók!“

Akkor az u. n. Koponyák helyére jutottak, amely kődarabokkal volt telve és ott állították fel a zsidók a keresztet. Azután levetkeztették Jézust, a ruháit a katonák vették magukhoz és felosztották egymás közt, reá pedig vörös kötőt adtak, aztán fölemelték és a napnak hatodik óráján keresztre feszítették. Azután két rablót is vittek oda, egyiket jobb, másikat baloldalra.

Akkor az „istenanya“ megállott és odanézve nagy hangosan kiáltozott mondván: „Fiam, fiam!“ Jézus feléje fordult és meglátván Jánost ő mellette, aki a többi asszonyokkal együtt sírt, így szólt: „Ime a te fiad!“ Azután Jánosnak mondá: „Ime a te anyád!“ Az (anya) pedig nagyon sírt és mondá: „Azért siratlak fiam, mert igaztalanul szenvedsz, hogy a törvénytípró zsidók kínos halálra adtak tégedet! Mi lesz belőlem nélküled? Hogy fogok én nélküled élni? Miféle életem lesz nekem? Hol vannak a tanítványaid, akik azzal kérkedtek, hogy veled együtt halnak meg? Hol vannak azok, akik tőled nyertek gyógyulást? Miért nem segít senki rajtad? És felnézve a keresztre, így szólt: „Hajolj meg kereszt, hogy átkarolva megcsókoljam a fiamat, akit emlőimen mintegy vendégként tápláltam én, aki férfit nem ismertem. Hajolj meg kereszt, meg akarom ölelni az én fiamat! Hajolj meg kereszt, hogy a fiamtól mint édes anya elbúcsúzzam!“ A zsidók ennek hallatára odamentek és elkergették őt, meg az asszonyokat és Jánost messzire.

Azután Jézus nagy felszóval így kiáltott fel: „Atyám ne add fel nekik ezt a bűnt, mert nem tudják, mit cselekszenek!“ Azután azt mondá: „Szomjúhozom!“ A katonák egyike tüstént odafutott s egy spongyát vevén, megtöltötte

azt epével kevert ecettel és egy nádszárra téve meg akarta Jézust itatni, de az mikor megkóstolta, nem akart inni. Az ott álló zsidók, akik őt nézték, nevettek rajta és ezt mondták: „Ha igazán mondd, hogy fia vagy az Istennek, szállj le a keresztről és mi tüstént hiszünk benned!” Mások meg nevetgélve mondták: „Másokat megtartott, másoknak visszaadta egészségét, és a betegeket, mint a nyavalyatörötteket, a bélpoklosokat, az ördöngösöket, vakokat, sántákat, a halottakat meggyógyította, önmagát meg nem képes meggyógyítani!” Hasonlóképp szólt hozzá a baloldalán megfeszített rabló is: „Ha fia vagy az Istennek, szállj le és mentsd meg magadat és minket.” A jobb oldalán megfeszített Dűszmás nevű korholta azt a rablót, mondván: „Te nyomorult nyavalyás, nem félsz az Istentől? Mi tetteinknek megfelelő nyomorúságot szenvedünk, de ez semmiféle rosszat nem cselekedett.” És Jézus felé fordulva így szólt: „Uram, ha majd országolsz, ne feledkezzél meg én rólam! Jézus pedig így felelt: „Bizony mondom néked, még ma velem lész a paradicsomban!”

11. fejezet.

Azután Jézus nagy felszóval ezt kiáltván: „Atyám, a te kezeidbe teszem le az én lelkemet!” — kiszenvedett. És tüstént látni lehetett, amint a sziklák meghasadtak, mert nagy földindulás lett az egész föld kerektségén, és ettől a roppant nagy földrengéstől a sziklák is meghasadoztak. Megnyíltak a holtak sírjai is, a templom kárpítja pedig meghasadt és sötétség támadt a hatodik órától a kilencedikig. Mikor mindezek megtörténtek, azt mondták a zsidók nagy ijedten: „Bizony igaz volt ez az ember!” Longinus százados pedig, aki ott állt, így szólt: „Bizony az Isten fia volt ez!” Mások meg, akik odamentek és ennek tanúi voltak, a mellüket verve a félelemtől, nyomban visszafordultak.

A százados mindezen csodálatos jelenségeket észlelvén Pilátushoz ment és elmondotta neki. Az hallván ezeket elcsodálkozott, megrémült s félelmében és szomorúságában aznap se enni, se inni nem akart. Mikor erről tudomást szerzett, az egész nagytanács is hozzá szállingózott a sötétség kezdete óta és Pilátus így szólt a néphez: „Látjátok, hogyan elsötétült a nap, látjátok, hogyan hasadt meg a kárpit? Én igazán helyesen cselekedtem, mikor semmiképp sem akartam megöletni ezt a jó embert.” A gonosztevők pedig azt mondták Pilátusnak, hogy az ilyen sötétség nem más, mint napfogyatkozás, amint az már máskor is megtörtént. Ezután azt mondták neki: „Mivel holnap a kovásztalanok ünnepe lesz, arra kérünk, hogy miután a felfeszítettek

még lélegzenek, töresd meg a csontjaikat és vétesd le őket.“ „Meglesz! felelé Pilátus. Katonákat küldött, akik úgy talál-
ták, hogy a két lator még lélegzett, azért megtörték a láb-
száraikat. Mivelhogy pedig Jézust halva találták, egyáltalán
nem érintették, csak egy katona szúrt bele dárdájával a
jobb oldalába s tüstént vér és víz buggyant ki.

Az előkészület beálló napjának (= péntek) estéjén
József, egy előkelő gazdag és istenfélő zsidó ember, talál-
kozott Nikodémussal, akit a hír már tájékoztatott s így szólt
hozzá: „Tudom, hogy szeretted Jézust életében és szívesen
hallottad a beszédeit s tanúja voltam, hogyan harcoltál érte
a zsidókkal. Ha úgy tetszik, menjünk Pilátushoz és kérjük
el Jézus testét temetés végett, mert nagy bűn volna, ha
temetetlenül heverne.“ „Félek, felelé Nikodémus, hogy Pilá-
tus megharagszik és valami bajom lesz vele. De ha te magad
elmégy, elkéred és megkapod a tetemet, akkor én is veled
tartok majd és együtt szerzem be veled a temetéshez szük-
séges dolgokat.“ Mikor Nikodémus így szólt, József a szemeit
égre emelve imádkozott, nehogy hiábavaló legyen a kérése.
Azután elment Pilátushoz s köszöntve őt leült és így szólt
hozzá: „Kérlek, uram, ha valami olyant kérnék Nagyságod-
tól, ami nem tetszik, ne haragudj meg rám!“ „Mi az, amit
kérsz?“ mondá Pilátus. „Azt az idegen, jó embert, akit a
zsidók gyűlöletből juttattak keresztfára, azt a Jézust kérem
én, hogy add ide nekem oltetés végett.“ Pilátus mondá :
„De hogy engedhetnék meg, hogy ezt a holtat, aki ellen
saját népe büvészkedés és a császár birodalmának alattomos
elvétele miatt bizonyosságot tett és akit mi halálra adtunk,
most ismét ilyen tiszteletben részesítsék?“ József elszomo-
rodva és könyezve borult Pilátus lábaihoz, mondván: „Uram,
ne gyűlöld e holtat, mert minden rossz dolognak kell, hogy
véget vessen az ember halála. Én tudom, mennyire buzgól-
kodott azon Nagyságod, hogy ne feszítsék meg Jézust és
hányszor beszélt a zsidókhöz az ő érdekében, hol elismeréssel,
hol nehezteléssel, végül pedig hogyan mosta meg a kezeit,
hogy elhárítsa magától a részesedést azokkal, akik őt meg-
akarták öletni. Mindezt arra kérlek, ne fordulj el az én
kéresemről.“ Látván Pilátus, hogyan fekszik ott József és
hogyan könyörög és könyezik, felemelte őt mondván: „Eredj,
átengedem neked azt a halottat s ha megkapod, tégy vele,
amint tetszik.“

Akkor József hálálkodván Pilátusnak s megcsókolván
kezeit és ruháit, szívében ugyan, mint aki sóvárgásának tár-
gyát megnyerte, örülve, de a szemeiben még könnyeket
hordozva szormorkodó örömmel kiment. Mikor Nikodémus-
hoz ért, elmondta neki a történeteket. Azután szmirnát
és száz mérce aloét meg egy új sirböltöt vásárolván, az

istenanyával, Mária Magdalénával, Saloméval és Jánossal, valamint a többi asszonyokkal együtt fehér gyolcsba burkolták (Jézust) és szokás szerint elhelyezték a sírban.

Az istenanya pedig sírva mondá: „Hogyne siratnálak, fiam! Hogyne szántanám végig arcom körmeimmal! Hiszen ez az, fiam, amit az agg Simeon előre megjövendölt énnekem, amikor negyvennapos csecsemő korodban felvittelek téged a templomba. Ez az a tör, amely most áthatol az én lelkemen! Kicsoda szüntethetné meg az én könyeimet, óh én legkedvesebb fiam! Senki más, egyedül csak te, ha amint mondottad, harmadnap feltámadsz!”

Mária Magdaléna sírva mondá: „Halljátok meg népek, törzsek és nyelvek és jegyezzétek meg, micsoda halálra adták a bűnös (gaz) zsidók azt, aki érettük ezernyi jót tett! Halljátok és csodálkozzatok! Ki cselekszik a hallottakhoz mért dolgokat az egész világért? Én egymagam megyek el Rómába a császárhoz. Elmondom neki, hogy Pilátus a gonosz zsidóknak engedve micsoda rosszat követett el!”

József is jajongva ugyanígy szólt: „Jaj nekem, legkedvesebb Jézusom, akit az emberek közül legjobban szerettem, ha már embernek kell is mondanom tégedet, akihez hasonló csodákat soha ember még nem cselekedett! Hogyan göngyöljelek be, hogyan temesselek el?! Most kellene itt lenniök azoknak, akiket a kevés kenyérrel megvendégeltél, mert akkor nem látszanál annyira elhagyatottnak.”

Ezután József Nikodémusszal együtt hazament, hasonlóképp az istenanya is az asszonyokkal és János is velük ment.

12. fejezet.

Mikor a zsidók megtudták, hogy József és Nikodémus mit cselekedett, nagyon felháborodtak ellenük s Annás és Kajafás főpapok Józsefhez menvén azt mondták neki: „Miért végezted Jézuson e temetési szertartást?” József felelé: „Én Jézust mindenben igaz, derék és jó embernek ismertem és rólatok is tudom, hogy csak irigységből törtetek halálára. Ezért temettem őt el.” Akkor a főpapok megharagudtak és megragadván Józsefet, börtönbe vetették s így szóltak hozzá: „Ha nem holnap volna a kovásztalanok ünnepe, téged is úgy ölnénk meg, mint őt. Most csak őrizetbe vetünk s vasárnap korán reggel halálra adunk.” Ezeket mondván, a börtönt lepecsételték, a rajta levő zárat mindenfelől megerősítették.

Mikor az előkészület napja elmúlt, szombaton reggel a zsidók Pilátushoz mentek és így szóltak hozzá: „Uram, az a hitető azt mondta, hogy harmadnapon feltámad. Nehogy

tehát a tanítványai éjjel ellopják és azzal a hazugsággal ámithassák a népet, őriztessed a sírját.“ Erre Pilátus 50 katonát bocsátott rendelkezésükre, akik aztán őrizetül a sír köré telepedtek, sőt pecséteteket is raktak a sírnak kövére.

Vasárnap virradatkor a főpapok tanácsot ültek a zsidókkal s kihozatták Józsefet a börtönből, hogy megöljék. De mikor kinyitották, nem találták őt. És tanakodtak rajta, hogyan lehet az, hogy az ajtókat zárva, a zárat csukva, a pecséteteket épen találták, József mégis láthatatlanná lett!

13. fejezet.

Mialatt ezek történtek, a sírt őriző katonák egyike így szólt a zsinagógában: „Tudjátok meg, hogy Jézus feltámadt!“ „Hogyan?“ kérdezték a zsidók. Az pedig mondá: „Előbb földindulás támadt, aztán az Ur angyala csillagformán leszállott az égből, elhengerítette a követ a sírról és reá ült. Tőle való féltünkben mi katonák mind holtra váltunk és se elfutni, se beszélni nem voltunk képesek. Hallottuk azonban, hogy az angyal a sír látására jött asszonyokhoz így szólt: Ti ne féljete, mert tudom, hogy Jézust keresitek. Nincsen itt, hanem feltámadott, amint előre megmondotta nektek. Tekintsetek be és nézzétek meg a sírt, ahol a teste feküdt. Hanem menjete el és mondjátok meg a tanítványainak, hogy feltámadt a halottakból. Aztán menjenek el Galileába, mert ott rátalálnak. — Ezért mondom én el ezt legelőször tinektek.“

Akkor a zsidók így szóltak a katonákhoz: „Kik voltak azok az asszonyok, akik a sírba bementek és miért nem fogtátok meg őket?“ „A félelemtől és az angyal látásától se beszélni, se mozdulni nem voltunk képesek,“ felelték a katonák. „Él Izrael Istene, mondák a zsidók, hogy nem hiszszük, amit beszéltek.“ A katonák feleltek: „Oly sok csudát tett Jézus és mégsem hittetek s most nekünk hinnétek? Jól mondtátok, hogy él az Isten, de bizony az is él, akit ti megfeszítettetek. Különbben hallottuk, hogy Józsefet börtönbe zártátok, mikor azonban az ajtót felnyitottátok, nem találtátok őt. Adjátok hát ide Józsefet és mi is odaadjuk nektek Jézust.“ A zsidók feleltek: „Józsefet, aki a börtönből megszökött, megtaláljátok a falujában, Arimathiában.“ „Menjete el ti is Galileába, mondák a katonák, és megtaláljátok Jézust, amint azt az angyal megmondta az asszonyoknak.“

Erre a zsidók megijedtek és így szóltak a katonákhoz: „Meglássátok, hogy ezt a történetet senkinek el ne mondjátok, nehogy mindenki higgyen majd Jézusban.“ E cőlből sok pénzt is adnak nekik. A katonák ellenvetették: „Félünk,

hogy Pilátus megtudja, hogy pénzt kaptunk és megölet.“ „Csak fogadjátok el, mondták a zsidók, és biztosítunk róla, hogy megvédelmezünk titeket Pilátus előtt; csak azt mondjátok, hogy elaludtatok s ez alatt eljöttek Jézus tanítványai és kilopták őt a sírból.“ Akkor a katonák elvették a pénzt és úgy beszéltek, amint őket kitanították. És a zsidóknál maig is fenntartotta magát ez a hazug beszéd.

14. fejezet.

Néhány nap mulva három ember ment Galileából Jeruzsálembe. Az egyik egy Finéés nevű pap, a másik egy Angajos nevű lévita, a harmadik egy Adas nevű katona volt. Ezek a főpapokhoz mentek és ezt mondták azoknak, meg a népnek: „Azt a Jézust, akit ti megfeszítettetek, mi láttuk Galileában az olajfák hegyére menni a tizenegy tanítványával, amint őket tanította mondván: Menjetek el az egész világra és hirdessétek az evangéliomot s aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog, aki pedig nem hisz, elkárhozik. S ezeket mondva az égbe szállt fel és ezt mi is láttuk, meg sokan az ott lévő ötszáz ember közül.“

Mikor ezt a főpapok és a zsidók meghallották, így szóltak ahhoz a három emberhez: „Magasztaljátok Izráel Istenét és térjete meg e hazudozásokból.“ De azok feleltek: „Él a mi atyáinknak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak Istene, hogy mi nem hazudunk, hanem az igazat mondtuk el nektek.“ Akkor a főpap szólt és kihozták a zsidók törvényét a templomból, és megeskették őket, majd pénzt is adván nekik, más helyre küldték őket, nehogy a jeruzsálembelieknek a Krisztus feltámadását hirdessék.

Mikor az egész nép tudomást vett ezekről a hírekről, a sokaság a templomba gyülekezett s nagy izgalom keletkezett. Mert sokan azt hangoztatták, hogy „Jézus, amint halljuk, feltámadt a halottakból, miért feszítettétek őt meg?“ Annás és Kajafás azonban így szólt: „Ne higyjétek, zsidók, amiket a katonák beszélnek, azt se higyjétek, hogy látták az anyalt az égből leszállani. Hiszen mi pénzt adtunk nekik hogy senkinek se mondják el ezeket a dolgokat, de ugyanígy a Jézus tanítványai is adtak nekik pénzt, hogy azt híreljék, Jézus feltámadt a halottakból.“

15. fejezet.

Nikodémus mondá: „Oh Jeruzsálem fiai, Illés próféta tüzes szekéren szállt fel az ég magasságaiba, ne hitet-

lenkedjék hát senki, hogy Jézus is feltámadt. Mert Illés próféta csak Jézus előképe volt azért, hogy ha majd halljátok, hogy Jézus feltámadt, ne hitetlenkedjete. Én tehát azt mondom és tanácsolom, hogy legjobb, ha katonákat küldünk Galileába oda, ahol az emberek bizonyítják, hogy látták őt a tanítványaival, hátha kinyomozzák és feltalálják őt is, így valami kiegyenlítést találhatunk vele ama gonosz tette nézve is, amit vele szemben elkövettetek.“ Elfogadták a tanácsot és harcosokat választottak ki s elküldték őket Galileába. Jézust azonban nem találták meg, hanem megtalálták Józsefet Arimathiában.

Mikor a katonák visszatértek s a főpapok megtudták, hogy Józsefet megtalálták, összegyűjtötték a népet és mondták: „Mit tegyünk, hogy József idejőjjön?“ Tanácskozás után a következő levelet írták neki: „József apánk, békesség neked s a te egész házadnak és barátaidnak! Tudjuk, hogy az Isten ellen és ellened, az ő szolgája ellen vétkeztünk el. Ezért arra kérünk, jőjj ide hozzánk, a te gyermekeidhez. Mert mi sokat álmélkodunk azon, hogy szöktél ki a börtönből és nyíltan megvalljuk, hogy gonosz szándékunk volt veled. Az Isten azonban látva, hogy igaztalanul törünk ellened, megszabadított téged a mi kezeinkből. De jőjj hozzánk, mert te vagy a mi népünk tisztessége.“

Ezt a levelet a zsidók hét harccsal, József barátaival küldték el Arimathiába. Ezek elmentek, megtalálták őt, tisztelettel járultak hozzá, amint utasítva voltak és átadták neki a levelet. Az pedig, miután átvette és elolvasta azt, hálát adott Istennek, megcsókolta a katonákat s asztalt terítve, egész nap és egész éjjel lakmározott velük. Másnap aztán elment velük Jeruzsálembe. A nép pedig eléje ment és megcsókoita őt, Nikodémus meg a lakásába vezette. Másnap a templomba hívták őt, ahol Annás és Kajafás főpapok ezt mondták neki: „Dicsőítsed Izráel Istenét és mondd meg nekünk az igazságot. Tudjuk ugyanis, hogy Jézust eltemtetted, amiért mi elfogtunk és börtönbe vetettünk tégedet, mikor azonban kerestünk, hogy a halálnak adjunk át tégedet, akkor nem találtunk, amin csodálkoztunk és nagyon megijedtünk. De az Isten megengedte, hogy feltaláljunk és megkérdezzünk téged. Mondd meg hát nekünk az igazságot.“

József ezt mondta nekik: „Az előkészület napjának (péntek) estéjén, amikor engem börtönbe zártatok, imádkoztam egész éjjelen át és az egész szombati napon. Éjfél tájban látom a börtönben, hogy felemelte azt négy angyal, megfogván a négy sarkánál fogva. S Jézus jött be, mint egy csillag s én a félelemtől a földre estem. Ő azonban a kezemenél fogva felemelt és mondá: József, ne félj! Azután átka-

rolt, megcsókolt és szólt: Fordulj ide és nézd meg, ki vagyok! Megfordultam s látván őt mondtam: Uram, nem tudom, ki vagy! Ő pedig felel: Én vagyok Jézus, akit eltemettél. Akkor azt mondtam neki: Mutasd meg a sírt és hiszek. Kézen fogva a sírba vezetett, amely nyitott volt. Ott láttam a lepedőt és a kendőt s megismervén szóltam: Áldott, aki jött az Úrnak nevében! És imádtam őt. Azután kezemet megfogva, az angyaloktól kísérve, Galileába, az én házamba vezetett engemet és így szólt: Úlj itt negyven napig, mert én tanítványaimhoz megyek, hogy megbízzam őket az én feltámadásom hirdetésével!“

16. fejezet.

Mikor József ezt elmondta, a főpapok így kiáltoztak a néphez: „Mi tudjuk, hogy Jézusnak apja is, anyja is van, hogyan higyjük hát el, hogy ő a Krisztus?“ A lévíták egyike így felelt: „Én ismerem Jézus nemzetségét, mind előkelő emberek, Istennek hatalmas szolgálói, akik a zsidó néptől tizedeket is kapnak. Ismerem az öreg Simeont is, hogy csecsemő korában reámutatott és így szólt neki: Most bocsátod el, Uram, a te szolgádat!“

A zsidók így szóltak: „Meg kell keresnünk azt a három embert, akik látták őt az Olajfák hegyére menni, hogy megkérdezzük azokat és pontosabban tudjuk meg az igazságot.“ Mikor megtalálták és elvitték őket az egész nép elé, megeskették őket, hogy az igazat mondják. Azok pedig mondták: „Él Izrael Istene, hogy láttuk Jézust élve a hegyre menni és felszállani az égbe.“

Akkor Annás és Kajafás elkülönítette őket és mindhármukat külön-külön kérdezte ki, de azok egyenként is egyértelműleg ugyanazt mondták. A főpapok erre így szóltak: „A mi törvényünk azt mondja, hogy minden dolog két-három bizonyoságon állapíttassék meg. Ha hát József azt vallja, hogy Nikodémussal együtt eltemette és sírba tette őt, hogyan lehet igaz, hogy feltámadt?“¹⁾

Raffay Sándor.

¹⁾ Itt következik az „Evangelium Nicodemi pars II., sive Descensus Christi ad inferos“, amelyet már a Jézus gyermekségéről szóló evangéliumok függelékében közöltem. Meg kell még jegyezni, hogy e történet a „Gesta Pilati“ című latin szövegben is olvasható. A latin szöveg, úgy látszik, hű fordítása a görög szövegnek. Csak a 16. fejezetben van némi, lényegtelen, eltérés. A görög Mamihl hegyet a latin szöveg Mambre néven nevezi. Földrajzilag egyik elnevezés sem ismeretes. A történet befejezése más a latinban, mint a görögben, de újat nem mond.